

เฉลิมราชกุมารี

ห้องสมุดประชาชน

• เฉลิมราชกุมารี •

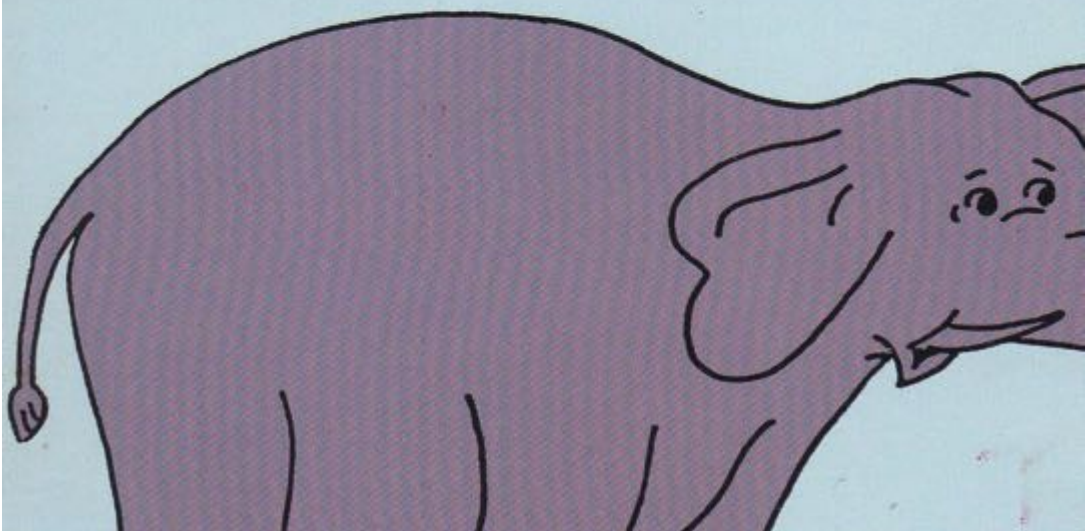
อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

วันพฤหัสบดีที่ 25 มีนาคม 2536

พระเชษฐภคินี
สิ้นใจใหญ่ได้สนอง
ใต้เบื้องมากคระอล
อุทิศไว้รำลึกพระคุณ
ทรงทวยทั้งบุพผ
บร่ำแต่พระกรรม
กษัตริย์ อหวิบูลย์
มหัสมอบมโนทวย

น้อย

รัตนวาทม ๒๕๒๕

กำหนดการ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดห้องสมุดประชาชน

" เฉลิมราชกุมารี "

อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

วันพฤหัสบดีที่ 25 มีนาคม 2536

- เวลาประมาณ 15.00 น.
- รถยนต์พระที่นั่งถึงห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอ่างทอง ผู้บัญชาการมณฑลทหารบก ที่ 13 ผู้บัญชาการตำรวจภูธร 1 อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียนและนายวิศุทธิ์ ภัทรเสถ์หะ เฝ้ารับเสด็จ)
  - เสด็จ เข้าสู่พลับพลาพิธี
  - ทรงจุดธูปเทียน เครื่องนมัสการบูชาพระพุทธนพวิศุทธิ์
  - ทรงศีล (พระราชาคณะประธานสงฆ์ถวายศีล)
  - รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กราบบังคมทูลรายงาน และขอเบิกผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง กราบบังคมทูลรายงานการก่อสร้างห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอวิเศษชัยชาญ กับขอพระราชทาน อัญเชิญเสด็จฯ ทรงประกอบพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"
  - เสด็จ ไปยังแท่นทรงกดปุ่มเปิดแพรคลุมป้ายห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" (พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ชาวพนักงานลั่นฆ้องชัยประโคมสังข์ แตรดุริยางค์)

- เสด็จเข้าสู่พลับพลาพิธี
- ทรงพระเคนจตุปัจจัยไทยธรรม (พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา)
- อธิบดีกรมการศึกษาออกโรงเรียน กราบบังคมทูลเบิกผู้มีจิตศรัทธาเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานเข็มสมนาคุณ (80 ราย)
- นายวิฑูรย์ ภัทรลาหะ ถวายหนังสือที่ระลึก
- เสด็จฯ ทอดพระเนตรนิทรรศการภายในอาคาร และทรงลงนามอภิไธยในสมุดเยี่ยม

เวลาประมาณ
15.45 น.

- เสด็จเยี่ยมราษฎร

เวลาประมาณ
16.00 น.

- ประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินกลับ

หมายเหตุ

การแต่งกาย แต่งเครื่องแบบปกติขาว สวมหมวก หรือปกติ กากีคอพับ

สารบัญ

แขวงเมืองวิเศษชัยชาญ 6

ปู่ดอก ปู่แก้ว 12

แม่น้ำน้อย :
แม่น้ำประวัติศาสตร์ 22

ห้องสมุดประชาชน
" เฉลิมราชกุมารี "
อำเภอวิเศษชัยชาญ
จ. อ่างทอง 28

เดินตามรอยเท้าพ่อ

44

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี

46

ภายในห้องสมุด
" เฉลิมราชกุมารี "

49

นานาทัศนะ

59

แขวงเมืองวิเศษชัยชาญ

บ้านยี่ล้นที่ญาณพิเชียรเคยของสมคนเป็นกบฏ ในแผ่นดิน
พระมหาธรรมราชาแห่งกรุงศรีอยุธยา

วิเศษชัยชาญในปัจจุบันนี้มีฐานะเป็นอำเภอวิเศษชัยชาญ เดิมที
เดิวนั้นเป็นเมืองวิเศษชัยชาญมาก่อน ก่อนที่จะตั้งเมืองอ่างทองเสียอีก

ถือว่าเป็นเมืองวิเศษชัยชาญมาก่อนนั้น ก็เพราะว่า จากพงศาวดาร
ได้กล่าวถึงเมืองวิเศษชัยชาญเป็นครั้งแรก ในราว พ.ศ. 2127 ตรงกับ
แผ่นดินสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 1 (พระมหาธรรมราชา) คราวที่สมเด็จพระ
นเรศวรกับสมเด็จพระเอกาทศรถ เสด็จยกกองทัพไปรบกับพระยาพะสิมที่
เมืองสุพรรณ ได้เสด็จไปประทับที่แขวงเมืองวิเศษชัยชาญ อันเป็นที่ประชุมพล
และก่อนหน้านี้พระราชพงศาวดารก็ไม่เคยกล่าวชื่อเมืองวิเศษชัยชาญเลย
เคยกล่าวถึงชื่อตำบลบ้านยี่ล้น ตอนญาณพิเชียรเป็นกบฏ (ใน พ.ศ. 2122
ตรงกับแผ่นดินพระมหาธรรมราชา) ก็ไม่ได้กล่าวว่าตำบลบ้านยี่ล้นขึ้นกับ
เมืองใด เป็นแต่กล่าวว่าญาณพิเชียรเป็นจลาจลในจังหวัดแขวงหลวง ซึ่งอาจ
จะรวมอยู่กับแขวงหลวงพระนครหลวงก็ได้ ส่วนตำบลบ้านยี่ล้นนั้น ใน
ปัจจุบันนี้ก็ขึ้นกับท้องที่อำเภอวิเศษชัยชาญนั่นเอง

อ่างทองนั้น เดิมตั้งเมืองอยู่ที่วิเศษชัยชาญ ปัจจุบันมีฐานะเป็นอำเภอ
ในภาพจะเห็น วัดวิเศษชัยชาญ

ดังนั้น เมืองวิเศษชัยชาญจะต้องตั้งขึ้นในราว พ.ศ. 2122-2127
คือนับตั้งแต่ตอนญาติพิเชียรเป็นกบฏมาถึงตอนสมเด็จพระนเรศวรกับสมเด็จพระ
พระเอกาทศรถ เสด็จยกทัพไปรบกับพระยาพะสิมที่เมืองสุพรรณบุรีนั่นเอง
ซึ่งในระยะนี้ก็ตรงกับแผ่นดินสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 1 (พระมหาธรรมราชา)
แต่ว่าใครจะเป็นผู้ตั้งเมืองนี้ขึ้นยังไม่พบหลักฐานที่แน่นอน เป็นแต่สันนิษฐาน
กันไปต่าง ๆ นานา ซึ่งก็น่าจะเป็นจริงได้ทั้งสิ้น

พระยาโบราณราชธานินทร์ (พร เดชะอุปถัมภ์) สันนิษฐานว่า ถึง
แม้เมืองวิเศษชัยชาญจะตั้งในแผ่นดินสมเด็จพระมหาธรรมราชา แต่ก็คงเป็น
ด้วยพระดำริของสมเด็จพระนเรศวรนั่นเอง การสันนิษฐานของพระยาโบราณ
ราชธานินทร์นี้เข้าใจว่า สมเด็จพระนเรศวรทรงดำรินั่นเอง ซึ่งก็น่าจะเชื่อ
ถือได้บ้าง เพราะคงจะเป็นคนในท้องที่เมืองวิเศษชัยชาญเป็นคนกล้าหาญ
และเป็นกำลังรบของพระองค์อยู่เสมอก็ได้ สมดังที่มีผู้กล่าวไว้ในบทความ

เรื่องประวัติศาสตร์ อำเภอวิเศษชัยชาญตอนหนึ่งว่า "การขนานนามเมืองว่า" "วิเศษชัยชาญ" อันนี้ความหมายถึงความเป็น "ยอดนักรบ" นี้่น่าสันนิษฐานว่ามีมูลมาแต่คนในท้องถิ่นเมืองวิเศษชัยชาญได้มีส่วนเป็นกำลังรบของสมเด็จพระนเรศวร ผู้ทรงเป็นจอมทัพทำการต่อสู้ป้องกันอิรราชศัตรูในครั้งสำคัญ ๆ จนปรากฏพระเดชานุภาพมาตั้งแต่ก่อนสวราชย์ สมกับพระราชทานนามนี้ให้เป็นอนุสรณ์ เป็นเกียรติภูมิแห่งทหารหาญของพระองค์

เมื่อพระราชพงศาวดารได้กล่าวถึงเมืองวิเศษชัยชาญตั้งแต่ พ.ศ. 2127 เป็นต้นมานั้น เมืองวิเศษชัยชาญก็ได้ปรากฏในพระราชพงศาวดารอีกหลายครั้งหลายคราวด้วยกัน เพราะท้องที่ของเมืองวิเศษชัยชาญในสมัยนั้น มีพื้นที่ทั้ง 2 ลุ่มน้ำ คือแม่น้ำน้อยและแม่น้ำเจ้าพระยา รวมอำเภอทั้ง 7 อำเภอในปัจจุบันหมด เช่น โพธิ์ทอง เมืองอ่างทอง ไชโย แสงหา ป่าโมก สามโก้ และวิเศษชัยชาญด้วย แต่ในพระราชพงศาวดารมักจะกล่าวถึงตำบลอื่นที่ไม่อยู่ในท้องที่อำเภอวิเศษชัยชาญในปัจจุบัน

ตลาดอำเภอวิเศษชัยชาญซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำน้อย

ที่ตั้งของเมืองวิเศษชัยชาญในสมัยนั้น สันนิษฐานว่า ตั้งอยู่ริมแม่น้ำน้อยฝั่งตะวันออก เพราะมีโคกใหญ่อยู่โคกหนึ่ง ชาวบ้านเรียกหมู่บ้านที่มีโคกใหญ่อยู่นี้ว่า "บ้านจวน" คงจะเป็นที่ตั้งจวนผู้ว่าราชการเมืองอย่างแน่นอน เพราะไม่มีที่แห่งใดที่น่าจะเป็นเมืองวิเศษชัยชาญไปได้นอกจากที่นั้น ปัจจุบันนี้หมู่บ้านที่มีชื่อว่า "บ้านจวน" และโคกใหญ่นั้น อยู่เหนือที่ว่าการอำเภอวิเศษชัยชาญประมาณ 2 กิโลเมตร อยู่เหนือสะพานที่ข้ามแม่น้ำน้อยขึ้นไปราว 1 กิโลเมตร

ต่อมาในราวปลายสมัยกรุงธนบุรี หรืออาจจะเป็นตอนต้นสมัยรัตนโกสินทร์ ได้ย้ายเมืองวิเศษชัยชาญไปตั้งใหม่ที่ตำบลบ้านแห ตรงวัดไชยสงครามฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา และเปลี่ยนชื่อใหม่เป็นเมืองอ่าวทอง แต่การที่ได้ย้ายไปเมื่อใดนั้นไม่มีหลักฐานปรากฏให้แน่นอนจึงเพียงสันนิษฐานเอาว่าเป็นตอนปลายสมัยกรุงธนบุรี หรือตอนต้นสมัยรัตนโกสินทร์ สลหาเหตุที่ย้ายก็เข้าใจว่าแม่น้ำน้อยอันเป็นที่ตั้งเมืองวิเศษชัยชาญนั้น คงจะตื้นเขิน กว้างแฉ่งเรือเดินไม่ได้

การเปลี่ยนชื่อจาก "อำเภอไม้จำศีล" เป็น "อำเภอวิเศษชัยชาญ" ปรากฏ
ในราชกิจจานุเบกษา รศ. 127 (พ.ศ. 2453) เล่ม 35 หน้า 817

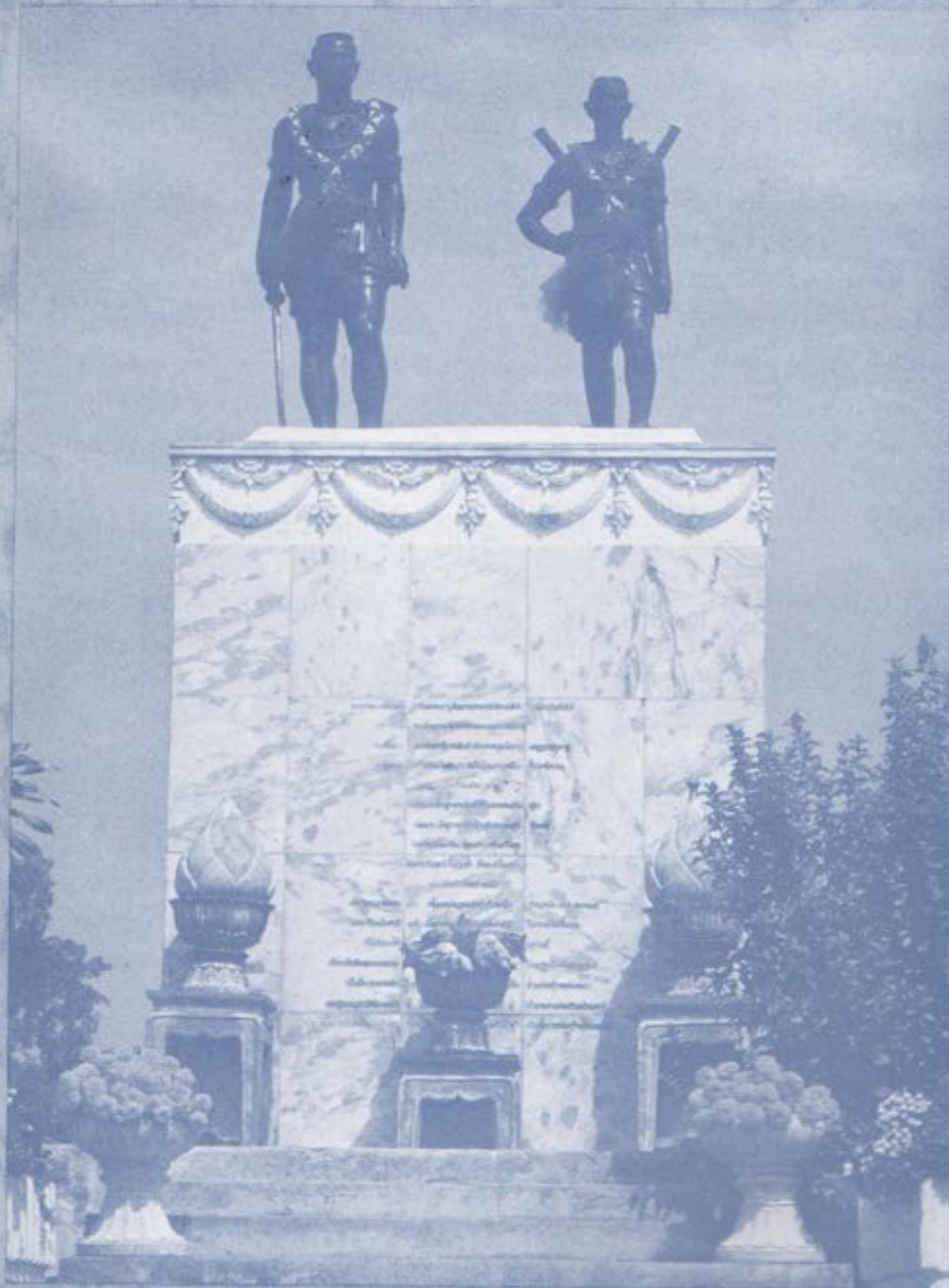
ต่อมาราว พ.ศ. 2439 ทางราชการได้แบ่งการปกครองของเมือง
อ่างทองเป็นอำเภอ และได้ตั้งท้องที่อำเภอวิเศษชัยชาญปัจจุบันนี้ขึ้นเป็นอำเภอ
ด้วย โดยตั้งชื่อว่า "อำเภอไผ่จำศีล" ตั้งอยู่ที่ตำบลไผ่จำศีล สาเหตุที่ตั้งชื่อว่า
อำเภอไผ่จำศีลนั้น พระยาโบราณราชธานินทร์ (พร เดชะคุปต์) ได้ไล่เลียง
ตำนานตามชาวบ้านได้ความว่า เดิมมีหมู่บ้านอยู่หมู่บ้านหนึ่ง ได้บ้านจวนลงมา ว่า
มีผีเข้าไปจำศีลอยู่ในระหว่างหมู่บ้านนั้น จึงเรียกกันว่า "ไผ่จำศีล"

พ.ศ. 2451 ทางราชการได้เปลี่ยนชื่ออำเภอไผ่จำศีลเป็น "อำเภอ
วิเศษชัยชาญ" เพื่อให้เป็นไปตามชื่อเมืองวิเศษชัยชาญเดิม ซึ่งตาม
ราชกิจจานุเบกษา มีความว่า "ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน
พระบรมราชานุญาตให้เปลี่ยนชื่ออำเภอไผ่จำศีล แขวงเมืองอ่างทองเป็น
"อำเภอวิเศษชัยชาญ" เพื่อให้ตรงกับนามตำบลที่มีชื่อเสียงปรากฏ ซึ่งเป็นที่
เข้าใจกันโดยง่ายต่อไป" ซึ่งก็นับว่าเหมาะสมแล้วที่เปลี่ยนชื่อได้อย่างนี้
เพราะชื่อวิเศษชัยชาญเป็นชื่อเมืองเก่ามาแต่โบราณแล้ว ถ้าหากไม่ใช้ชื่อนี้
ชื่อวิเศษชัยชาญจะถูกกลืนเลื่อนไปจากชาววิเศษชัยชาญ ชาวอ่างทอง และชาว
ไทยได้ ส่วนชื่อไผ่จำศีลมีตำนานเล่ากันมานั้น ก็ยังปรากฏเป็นชื่อตำบลอยู่ก็
เหมาะสมแล้วเช่นกัน

ปัจจุบันนี้ อำเภอวิเศษชัยชาญ แบ่งการปกครองออกเป็น 13
ตำบล มีชื่อต่าง ๆ ดังนี้คือ ไผ่จำศีล, ศาลเจ้าโรงทอง, ม่วงเตี้ย, สวาร้องไห้,
ไผ่วัง, ห้วยคันเหลน, และท่าช้าง

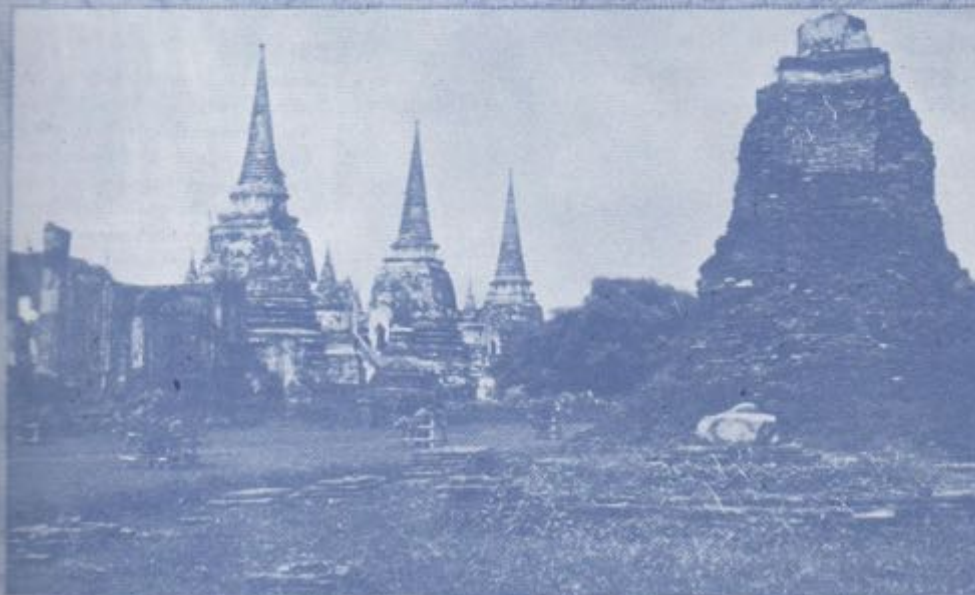
การเดินทางไปอำเภอวิเศษชัยชาญนั้น สามารถเดินทางจากตัว
จังหวัดอ่างทองได้ด้วยทางรถยนต์ มีถนนจากอ่างทองถึงอำเภอวิเศษชัยชาญ
ประมาณ 11 กิโลเมตร

ปู่ดอก - ปู่แก้ว

"...นายดอก นายทองแก้ว เป็นบรรพบุรุษของเมืองวิเศษชัยชาญ สมัย พ.ศ. 2309 ได้สละชีวิตเป็นชาติพลี เพื่อต่อสู้ความเป็นไทยให้แก่ชาติจึง กระทำให้ชื่อเสียงของเมืองวิเศษชัยชาญต้องจารึกไว้ในพงศาวดารตราบเท่า ทกวันนี้..."

กรุงศรีอยุธยา เคยเป็นราชธานีที่รุ่งเรืองมั่งคั่ง เพื่อนบ้านใกล้เคียงจึง มักยกทัพมาตีตลอดสมัยจนเสียกรุงครั้งสุดท้ายเมื่อ พ.ศ. 2310

อนุสาวรีย์นายตอก นายทองแก้ว ตั้งอยู่หน้าโรงเรียนวิเศษชัยชาญ มุลนิธิ ด้านหลังของวัดวิเศษชัยชาญ อนุสาวรีย์ทั้งสองนี้จัดสร้างโดยวิเศษชัยชาญมูลนิธิ ร่วมกับประชาชนชาวอำเภอวิเศษชัยชาญ สร้างขึ้นเป็นอนุสรณ์ระลึกถึงวีรกรรมอันกล้าหาญของท่านทั้งสอง ที่ได้รวบรวมคนในแขวงเมืองวิเศษชัยชาญร่วมกับหัวหน้าอีกหลายคนตั้งค่ายบางระจันขึ้น เมื่อคราวกองทัพพม่ารุกรามมายกมาถึงขานเมืองวิเศษชัยชาญ ตั้งแต่เดือน 3 ปีระกา พ.ศ. 2309 ทัพพม่าที่ยกมาหมายตีกรุงศรีอยุธยา โดยมีมังมหานรธาและเนเมียวสีหบดี เป็นแม่ทัพ เมื่อตั้งค่ายรายล้อมกรุงศรีอยุธยาแล้ว พวกไพร่พลทหารพม่าก็เที่ยวออกปล้นสะดมภ์เอาทรัพย์สินชาวบ้าน ไม่ว่าจะเป็นป่าไมก อ่างทอง วิเศษชัยชาญ สร้างความเดือดร้อนไปทั่วทุกแห่งหน

วันหนึ่งเนเมียวสีหบดีได้สั่งให้ทหารกองหนึ่งไปกวาดต้อนเอาทรัพย์สินของผู้คนแถวเมืองวิเศษชัยชาญ พร้อมให้จุดลูกสาวชาวบ้านที่เห็นว่าสวยไปด้วย...

นี่คือแก่นของคนไทย

ทิวทัศน์ทั่วไปในอำเภอสามโก้ แคนดินแถบนี้ในสมัยโบราณ
ข้าศึกใช้เป็นเส้นทางเดินทัพมาล้อมกรุงศรีอยุธยาหลายครั้งหลายหน

ณ เมืองวิเศษชัยชาญ นายดอก ชาวบ้านกล้วย และนายทองแก้ว ชาวบ้านโพธิ์ทะเล ได้เริ่มปลุกขวัญชาวเมืองวิเศษชัยชาญให้สู้พม่า โดยร่วมมือกับเพื่อนหนุ่มอีก 4 คน แห่งบ้านสีบัวทอง แขวงเมืองสิงห์บุรี ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกันคือ นายแท่น นายโชติ นายอินและนายเมือง รวมเข้าด้วยกันสาบานว่าจะร่วมเป็นร่วมตายสู้พม่า แม้ชีวิตก็จะสละให้ได้ โดยออกหลวงทหารพม่าว่าจะพาไปปล้นทรัพย์สินชาวแขวงเมืองวิเศษชัยชาญ เมื่อพม่าหลงกลตามไปจึงตรึงกันมาใส่ฉาพทหารพม่าตายเรียบไม่มีเหลือรอดชีวิตสักคนเดียว หลังจากนั้นนายโชติได้แจ้งว่า พระอาจารย์ธรรมโชติ วัดเขานางบวช แขวงเมืองเดิมบางนางบวชได้มาอยู่ที่วัดโพธิ์เก้าต้น บ้านบางระจัน แขวงเมืองสิงห์ เป็นผู้มีศานตาอาคมขลัง มีผู้เคารพเลื่อมใสเป็นจำนวนมาก และมีผู้อพยพหนีพม่าไปชุมนุมกันอยู่ที่บ้านบางระจันเป็นจำนวนมากแล้ว

นายดอกและนายทองแก้ว วีรบุรุษชาวเมืองวิเศษชัยชาญเห็นด้วยตั้งนั้น ทุกคนจึงมุ่งหน้าตรงไปยังบ้านบางระจัน

พระอาจารย์ธรรมโชติ

บ้านบางระจัน ภูมิฐานเป็นที่ดอน แต่มีเสบียงอาหารอุดมสมบูรณ์ ตั้งอยู่ระหว่างพรหมแดนเมืองวิเศษชัยชาญ เมืองสุพรรณบุรีและเมืองสิงห์ เป็นที่ซึ่งพม่าจะเข้าถึงได้โดยยาก ในเวลานั้น เมื่อชาวบ้านรู้ว่าพระอาจารย์ธรรมโชติมาจำพรรษาที่วัดโพธิ์เก้าต้น เขตบ้านบางระจัน อันเป็นวัดเล็ก ๆ เก่าแก่ตั้งอยู่ในดงป่าไม้แดงที่ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น ต่างก็พากันอพยพมาพึ่งพระอาจารย์ธรรมโชติอยู่ราว 400 คน

ณ ที่นี้ มีหัวหน้าคนไทยที่อพยพหนีพม่ามาอยู่ที่บ้านบางระจัน ก่อนหน้านั้นอีก 5 คน คือขุนสรรค์ พันเรือง นายทองเหม็น นายจันทนวด เขียวและนายทองแสงใหญ่ ได้ร่วมจับมือกับวีรบุรุษจากอ่างทองและวีรบุรุษจากบ้านสีบัวทอง แขวงเมืองสิงห์ ผนึกกำลังขึ้นเป็นหัวหน้ารวม 11 คน วางแผนสู้พม่า โดยสร้างค่ายด้วยไม้ระเนียดโอบล้อมบ้านบางระจัน 2 ค่าย เรียกกันว่า ค่ายใหญ่และค่ายน้อย

ภายในพระวิหารเก่าของพระอาจารย์ธรรมโชติ ค่ายบางระจัน

ทหารพม่าที่มาตั้งอยู่ที่เมืองวิเศษชัยชาญ เมื่อรู้ข่าวว่าพวกของตน ถูกลวงไปฆ่าถึง 20 คน ต่างก็โกรธแค้นโกรธาบวมกำลังกันประมาณ 100 คน ยกมุ่งไปยังบ้านบางระจัน เพราะทราบข่าวว่าพวกที่ลวงพวกตนไปฆ่านั้น บัดนี้ได้หนีไปอยู่ที่บ้านบางระจันหมดแล้ว

ชาวบ้านบางระจันรู้ข่าวก็เตรียมการต่อสู้ วางกำลังรักษาค่ายแล้ว จัดกองรบขึ้นกองหนึ่ง มีนายแทนเป็นหัวหน้า มีชายฉกรรจ์ราว 200 คน ยกออกไปตั้งรับพม่าที่ริมคลองบางระจัน ทหารพม่านั้นพอยกมาถึงก็หยุดพัก อยู่ข้างฝายได้ นายแทนนำกำลังชาวบ้านบางระจันข้ามคลองตรงเข้าไล่ฆ่า พม่าอย่างชนิดจู่โจม พม่ายิงปืนได้เพียงนัดเดียว ชาวบ้านบางระจันก็ถึงตัวเสีย แล้ว...

ผลก็คือทหารพม่าตายเกือบหมด มีแต่ตัวนายกองควมสำหนักกลับไป ได้เพียง 2-3 คน เท่านั้น

นี่คือชัยชนะอันยิ่งใหญ่ครั้งแรกของชาวบ้านบางระจัน

จากความพ่ายแพ้ของทหารพม่าในครั้งนี้ ทำให้พม่าเปลี่ยนชาติ ชาวบ้านบางระจันในลักษณะชองใจ, ในลักษณะจู่โจม ก็ไม่สามารถ

วิหารเก่าครึ่งรกรับกับพม่าของพระอาจารย์ธรรมโชติในค่ายบางระจัน

เอาชนะชาวบ้านบางระจันได้ ถึงแม้ว่าจะเข้าตีชาวบ้านบางระจันถึง 7 ครั้ง ก็แพ้กลับไปทุกครั้ง

จนครั้งสุดท้าย สุกี่พระนายกอง ทหารมอญเป็นผู้อาสาพามาตีค่ายบางระจัน โดยสุกี่ยพระนายกองได้ตัดเอาแต่ทหารที่มีฝีมือดี พร้อมนำปืนใหญ่ติดมากับกองทัพด้วย จำนวนพลเกือบ 2,000 คน มาตั้งค่ายใกล้กับบ้านบางระจัน แล้วนำกำลังพลทั้งหมดเข้าไปอยู่ในค่าย และระดมยิงชาวบ้านบางระจัน จนชาวบ้านบางระจันล้มตายคนแล้วคนเล่า ยกไปตีค่ายพม่าก็ครั้งๆ ก็ไม่สามารถตีได้ ด้วยไม่มีปืนใหญ่จะถล่มค่ายสุกี่ย

วันหนึ่ง นายทองเหม็น เกิดความแค้นและรำคาญอย่างสุดจะทน ที่ไม่สามารถเอาชนะสุกี่ยได้ เขากลุ่มใจเต็มเกล้าจนมาขีควายนำหน้าพลรบกองหนึ่งจำนวนไม่มาก บุกดะลุยเข้าตีค่ายสุกี่ย สุกี่ยเห็นว่ากำลังของไทยน้อย ก็เปิดประตูค่ายนำพลรบเข้าตีกระหน่ำชาวบางระจัน และแน่นอนน้ำน้อยยอมแพ้ไฟชาวบางระจันตายเกือบหมดทั้งกอง นายทองเหม็นเองก็ถูกฆ่าตายในที่รบ แดกฟ่ายยับเยินกลับมา

อนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน

นับเป็นครั้งแรกที่ชาวบางระจันแพ้ตั้งแต่รบกับพม่า ผู้นำชาวบ้านบางระจันตายไปหนึ่งแล้ว นายแทน ที่ถูกปืนสาหัส ก็อาการทรุดหนักและตายจากไป ท่ามกลางความเศร้าโศกของชาวบ้านบางระจัน ทุกคนหันหน้าเข้าปรึกษาหารือแล้วก็ลงความเห็น ว่า ค่ายบางระจันจะต้องมีปืนใหญ่ เพื่อยิงถล่มค่ายสุกี้ให้แตก แล้วรบในที่แจ้งจึงจะเอาชนะได้ ชาวบ้านบางระจัน จึงส่งคนเข้ามาขอปืนใหญ่จากในกรุง แต่หว่าคำตอบที่ ได้รับคือให้ไปไม่ได้เพราะเกรงว่าพม่าจะแย่งชิงปืนใหญ่ไปเสียระหว่างทาง....อนิจจา

แต่มีข้าราชการผู้ใหญ่จากในกรุงคนหนึ่งคือ พระยารัตนาธิเบศร์ ได้ออกไปค่ายบางระจันไปเรียกรถทองเหลือง, ทองขาวและเครื่องภาชนะต่าง ๆ มาหลอมละลายช่วยหล่อปืนใหญ่ให้แก่ค่ายบางระจัน 2 กระบอก แต่หว่าพอกะแบบออกก็ใช้ไม่ได้เพราะปืนรั่ว ด้วยหลอกันด้วยความริบร้อนเกินไป...อนิจจา

**สระน้ำศักดิ์สิทธิ์ภายในค่ายบางระจันแลเห็นวิหาร
พระอาจารย์ธรรมโชติหลังใหม่ที่สร้างขึ้น**

ข้างฝ่ายสุกันั้น ให้ชุดอุโมงค์เข้ามาประชิดค่ายบางระจัน แล้วทำ
ทองตั้งปืนใหญ่ยิงถล่มเข้ามาในค่ายบางระจันตลอดเวลา ถูกผู้คนล้มตาย
บ้านเรือนไฟไหม้ระส่ำระสายไปทั้งค่าย ทุกวัน...ทุกวัน

จนกระทั่งขุนสรวรรค์และนายจันทรหนวดเขี้ยว ทนไม่ไหว ยกกำลัง
ออกไปตีค่ายพม่า ก็ถูกพม่าตีแตกยับเยิน วิรชนค่ายบางระจันทั้งสองตายในที่
รบอีก ผู้นำค่ายบางระจันตายไปแล้ว 4 คน นับแต่นายทองเหม็น นายแท่น
ขุนสรวรรค์ และนายจันทรหนวดเขี้ยว กำลังใจของชาวบ้านบางระจันค่อย ๆ
ลดลง

สักก็เห็นว่าถึงเวลาแล้วก็สั่งระดมยิงปืนใหญ่เข้ามาในบ้านบางระจัน
ทันที วิรชนค่ายบางระจันที่เหลือไม่ว่าจะเป็น นายดอก นายทองแก้ว วิรบุรุษ
จากอ่างทอง นายโชติ นายอิน นายเมือง พันเรืองและนายทองแสง-
ใหญ่ นำชาวบ้านบางระจันสู้พม่าอย่างยอมพลีแล้วซึ่งชีวิต

ในที่สุด ทุกคนก็ตายคาค่ายบางระจัน ผู้คนชาวบ้านบางระจัน
เสียชีวิตเกือบหมดสิ้น ที่ไม่ตายก็ถูกจับเป็นเชลย ส่วนพระอาจารย์ธรรมโชติ
นั้น ท่านหายสูญไป จะตายในที่รบหรือเป็นตายร้ายดีอย่างไรไม่มีใครรู้

ค่ายบางระจันที่สร้างจำลองขึ้นใหม่

วันที่ค่ายบางระจันแตกคือ วันจันทร์ เดือน 8 แรม 2 ค่ำ ปีจอ พ.ศ. 2309

อนุสาวรีย์นายดอก นายทองแก้ว ตั้งอยู่หน้าโรงเรียนวิเศษชัยชาญ มูลนิธิ ด้านหลังของวัดวิเศษชัยชาญ อนุสาวรีย์ทั้งสองนี้จัดสร้างโดยวิเศษชัยชาญมูลนิธิร่วมกับประชาชนชาวอำเภอวิเศษชัยชาญ สร้างขึ้นเป็นอนุสรณ์ระลึกถึงวีรกรรมอันกล้าหาญของท่านทั้งสอง ที่ได้รวบรวมคนในแขวงเมืองวิเศษชัยชาญร่วมกับหัวหน้าอีกหลายคนตั้งค่ายบางระจัน อนุสาวรีย์ทั้งสองนี้เป็นรูปหล่อโลหะมีขนาดเท่าคนธรรมดา เดิมยืนคนละแท่น แต่งตัวนุ่งผ้าโจงกระเบนหยักครึ่งส้นเปลือยเล็กน้อย คาดเครื่องรางที่แขน ห้อยพระเครื่องรางเต็มคอ นายดอกถือดาบ 2 เล่ม นายทองแก้ว สะพายดาบ 2 เล่ม

ต่อมาชาวอำเภอวิเศษชัยชาญและชาวอ่างทองได้พร้อมใจกันร่วมก่อสร้างแท่นประທပ်อนุสาวรีย์ใหม่ มีลักษณะเป็นหินอ่อนใหญ่ตั้งอยู่บนเนินเตี้ย ๆ โดยอยู่ในบริเวณวัดวิเศษชัยชาญ เช่นเดียวกันและได้นำอนุสาวรีย์ทั้งสองมาประທပ်บนแท่นเดียวกันนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีและสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ เสด็จฯ วัดวิเศษชัยชาญ ในวันที่ 17 ธันวาคม 2517 และเสด็จฯ วางพวงมาลัยถวายสักการะอนุสาวรีย์ นายตอก นายทองแก้ว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปเปิดอนุสาวรีย์ นายตอก นายทองแก้ว วีรบุรุษแขวงเมืองวิเศษชัยชาญ ในวันที่ 25 มีนาคม 2520

"...นายตอก นายทองแก้ว เป็นบรรพบุรุษแขวงเมืองวิเศษชัยชาญ สมัย พ.ศ. 2309 ได้สละชีวิตเป็นชาติพลี เพื่อกอบกู้ความเป็นไทยให้แก่ชาติ จึงกระทำให้ชื่อเสียงของเมืองวิเศษชัยชาญต้องจารึกไว้ในพงศาวดารตราบเท่าทุกวันนี้..."

แม่น้ำน้อย : แม่น้ำประวัติศาสตร์

แม่น้ำน้อย เป็นแม่น้ำที่กว้าง 80 เมตร ยาวถึง 185 กิโลเมตร ส่วนความยาวที่อยู่ในเขตจังหวัดอ่างทองประมาณ 50 กิโลเมตร และส่วนความยาวที่อยู่ในเขตอำเภอกวิเศษราชธานีประมาณ 5.5 กิโลเมตร

ผืนดินสองฝั่งที่ราบลุ่มลำน่าน้อยอุดมด้วยข้าวในนาและปลาในน้ำ

แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ปากแพรกในท้องที่อำเภอเมือง จังหวัด
ชัยนาท ไหลผ่านท้องที่จังหวัดสิงห์บุรี เข้าเขตจังหวัดอ่างทองในท้องที่อำเภอ
โพธิ์ทอง ที่ตำบลองครักษ์ ผ่านตำบลบางระกำ บางเจ้าฉ่า อ่างแก้ว
อินทประมูล บางพลับ บ่อแร่ สามง่ามและโพธิ์ริงนก เข้าเขตอำเภอวิเศษชัย-
ชาญ ผ่านตำบลศาลเจ้าโรงทอง ไม้จำศีล ท่าช้าง สิริอัย คลองขนาก บางจัก
และหลักแก้ว จากนั้นก็เข้าเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผ่านอำเภอผักไห่
เสนา บางบาล และบางไทร ไปลงแม่น้ำเจ้าพระยาที่อำเภอบางไทร ในสมัย
ก่อน แม่น้ำน้อยนี้เรือยนต์และเรือบรรทุกทุกสามารถแล่นได้ เพราะมีประตูน้ำ
ทางทิศเหนือที่ขามเฒ่าและทิศใต้ที่ผักไห่ ปัจจุบันนี้ไม่เป็นที่นิยมสัญจรทาง
แม่น้ำน้อยเนื่องจากน้ำในแม่น้ำน้อยตื้นเขิน

ภาพถ่ายทางอากาศบริเวณตลาดอำเภอวิเศษชัยชาญ
จังหวัดอ่างทอง

ภาพถ่ายทางอากาศแม่น้ำน้อยบริเวณตำบลไผ่จำศีล
อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

8 ธันวาคม 2517

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ พร้อมด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ไปวัดวิเศษชัยชาญ และวัดสีร์้อย อำเภอวิเศษชัยชาญ และทรงเยี่ยมราษฎร ทางแม่น้ำน้อย

จากเรื่องราวเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์นายตอก
นายทองแก้ว การต่อสู้เพื่อรักษาไว้ซึ่งแผ่นดินบ้านเกิด ได้จบสิ้นและยุติไปแล้ว
แต่แม่น้ำน้อยยังไหลเรื่อยริน ชีวิตผู้คนยังคงดำเนินไป ยุคนี้คือยุคของความ
ความสงบสุข สงครามนั้นคืออดีตที่ตกตะกอนอยู่ในลำน้ำและทับถมอยู่ใน
แผ่นดิน สงครามที่เหลืออยู่นั้น คือสงครามในชีวิตของผู้คนที่จะต้องต่อสู้ดิ้นรน
เพื่อความอยู่รอดของตนเองต่อไป แม่น้ำไม่เคยรับรู้ทั้งสุขและทุกข์ แต่มันคง
เก็บงำเรื่องราวของผู้คนไว้กับสายน้ำและพาส่องลอยไปสู่ห้วงสมุทรในที่สุด

ห้องสมุดประชาชน

"เฉลิมราชกุมารี"

อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

ร่วมกันทำให้ชาวโลกอ่านออกเขียนได้

ข้อความข้างต้นนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระราชทานในโอกาสที่ทรงมีพระมหากษัตริย์คุณ เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานเปิดการประชุมสมัชชาสากล ว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2533 ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และองค์การยูเนสโก ได้ประกาศให้เป็นปีสากลแห่งการรู้หนังสือ

นับเป็นปีแรกแห่งทศวรรษของการส่งเสริมการรู้หนังสือ ซึ่งจะดำเนินต่อไปจนถึงปี พ.ศ. 2543 ในวโรกาสนี้ได้พระราชทานพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า

"การรู้หนังสือ เป็นความจำเป็นสำหรับทุก ๆ ชาติที่กำลังพัฒนา ตลอดจนเป็นกิจกรรมที่จะต้องร่วมมือกัน ส่งเสริมให้บรรลุผลให้ได้ ถ้าปราศจากพื้นฐานการรู้หนังสือของประชาชนในประเทศแล้ว ความพยายามในการดำเนินการพัฒนาอย่างไรผล การรู้หนังสือเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการที่จะนำไปสู่จุดหมายอันสูงสุด นั่นก็คือ ทำให้มนุษยชาติเกิดความสุขสมบูรณ์ เช่นว่านี้ ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย และเป็นเรื่องที่คุ้มค่ามาก หากพวกเราทุกฝ่ายจะร่วมแรง ร่วมใจกันเพียรพยายามไปสุดจุดหมายนี้"

ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า

".....ความรู้ของมนุษย์เป็นมรดกตกทอดกันมาแต่โบราณ เมื่อมีการประดิษฐ์คิดค้นตัวอักษรขึ้น ผู้มีความรู้ก็ได้บันทึกความรู้ของตน สิ่งที่ตนค้นพบเป็นการจารึกหรือเป็นหนังสือ ทำให้บุคคลอื่นในสมัยเดียวกันหรืออนุชนรุ่นหลังได้มีโอกาสศึกษาทราบถึงเรื่องนั้น ๆ และได้ใช้ความรู้เก่า ๆ เป็นพื้นฐานที่จะหาประสบการณ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นความก้าวหน้า เป็นความเจริญสืบไป

ห้องสมุด เป็นสถานที่เก็บเอกสารต่างๆ อันเป็นแหล่งความรู้ดังกล่าวแล้ว จึงเรียกได้ว่าเป็นครู เป็นผู้ชี้แนะให้เรามีปัญญาวิเคราะห์วิจารณ์ ให้รู้สิ่งที่ควรรู้อันชอบด้วยเหตุผลได้

ข้าพเจ้าอยากให้เราห้องสมุดที่ดี มีหนังสือครบทุกประเภทสำหรับประชาชน หนังสือประเภทที่ข้าพเจ้าคิดว่าสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งคือ หนังสือสำหรับเด็ก วัยเด็กเป็นวัยเรียนรู้ เด็ก ๆ ส่วนใหญ่สนใจจะทราบเรื่องราวต่างๆ แปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่แล้ว ถ้าเรามีหนังสือที่มีคุณค่าทั้งเนื้อหา และรูปภาพให้เขาอ่าน ให้ความรู้ความบันเทิง เด็ก ๆ จะได้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ที่รอบรู้ มีธรรมะประจำใจ มีความรักบ้านเมือง มีความต้องการปรารถนาจะทำแต่ประโยชน์ที่สมควร....."

บทพระราชนิพนธ์เรื่อง "ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า"
ของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

'เฉลิมราชกุมารี'

ในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ 36 พรรษา ในปีพุทธศักราช 2534 ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่องานการศึกษาของชาติ กระทรวงศึกษาธิการจึงเห็นสมควรเชิญชวนหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ตลอดจนประชาชนทั่วประเทศร่วมกันจัดสร้างห้องสมุดประชาชนอำเภอ เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ห้องสมุดประชาชนที่จะจัดสร้างขึ้นในมงคลวโรกาสนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"

ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" จะเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบ สำหรับชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีบริการห้องสมุดที่ครบถ้วน ห้องปฏิบัติการทางภาษาและโสตทัศนศึกษา มุมหนังสือพระราชนิพนธ์ มุมเด็ก มุมวิทยาศาสตร์ มุมพิพิธภัณฑ์ ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ ศูนย์รับบริจาคหนังสือ และบริการจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียน รวมทั้งเป็นศูนย์กลางสนับสนุนสื่อต่าง ๆ ให้แก่แหล่งความรู้หมู่บ้านและที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน บริเวณรอบ ๆ ตัวอาคารจัดเป็นสวนหย่อม สนามเด็กเล่น และลานออกกำลังกาย สำหรับให้ประชาชนได้พักผ่อนอีกด้วย

การจัดสร้างห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" ของจังหวัดอ่างทอง ได้รับความสนใจจากหน่วยงานของภาครัฐ เอกชน สมาคม มูลนิธิ และประชาชนอย่างกว้างขวาง มีอำเภอที่แจ้งความจำนงขอเข้าร่วมโครงการและยืนยันความพร้อมในด้านที่ดินและงบประมาณสมทบ 2 แห่ง คือที่อำเภอวิเศษชัยชาญ และอำเภอโพธิ์ทอง เป็นการสะท้อนถึงความจงรักภักดีและความพร้อมใจที่จะสนองพระราชดำริให้ทุกชุมชนมีแหล่งความรู้ที่พร้อมสมบูรณ์

สำหรับห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอโพธิ์ทองนั้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินเป็นประธานประกอบพิธีเปิดไปเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2535 แล้ว ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอวิเศษชัยชาญ แห่งนี้เป็นแห่งที่ 2 ของจังหวัดอ่างทอง ที่จะเปิดให้บริการแก่ประชาชนอย่างเป็นทางการในวันพฤหัสบดีที่ 25 มีนาคม 2536 ซึ่งจะเป็นการให้บริการแก่ประชาชนโดยนำเครื่องคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการให้บริการข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ แก่ประชาชนอีกด้วย อันจะเป็นแบบอย่างการพัฒนาห้องสมุดต่อไป

การศึกษานอกโรงเรียนกับองค์กรภาคเอกชน

การไม่รู้หนังสือของประชาชนในชาติ นับว่าเป็นปัญหาสูงยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ จากการสำรวจสำมะโนประชากร เมื่อ พ.ศ. 2480 ปรากฏว่าประเทศไทยมีพลเมือง 14,464,000 คน ในจำนวนนี้มีพลเมืองที่มีอายุ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 6,878,584 คน (68.8%) เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ ซึ่งนับว่าเป็นตัวเลขที่สูงมาก ต่อมาในปี พ.ศ. 2481 รัฐบาลสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ดำเนินการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้น โดยมุ่งให้ประชาชนรู้หนังสือและเขียนหนังสือได้ กับให้ผู้ใหญ่เข้าใจหน้าที่พลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย

ในวันที่ 6 สิงหาคม 2483 กระทรวงศึกษาธิการได้ตั้งกองการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้น ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง ขึ้นรับผิดชอบงานตามความมุ่งหมายดังกล่าว นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ประกาศใช้รัฐนิยม ฉบับที่ 9 เรื่อง คนไทยต้องให้รู้หนังสือไทย แต่ต่อมาสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2488) ประเทศไทยมีฐานะเศรษฐกิจตกต่ำ การที่จะบังคับให้คนเรียนหนังสือ เป็นเรื่องยากจึงยกเลิกรัฐนิยมนั้นเสีย เป็นเหตุให้การศึกษานอกโรงเรียนนั้นซบเซาไประยะหนึ่ง ต่อมา พ.ศ. 2494 กองการศึกษาผู้ใหญ่ได้โอนมาสังกัดกรมประชาศึกษา ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น กรมสามัญศึกษา ดำเนินงานด้านการศึกษาผู้ใหญ่ก้าวหน้ามาเป็นลำดับ มาถึงวันที่ 24 มีนาคม 2522 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียนขึ้น รับผิดชอบการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามรูปแบบการศึกษาโดยสรุป 3 ประการ ที่สามารถสร้างการศึกษาตลอดชีวิตแก่ปวงชน ได้แก่

1. การให้การศึกษานับพื้นฐานในการดำรงชีวิตของประชาชน ซึ่งความรู้พื้นฐานนี้มีความหมายที่มากกว่าการอ่าน เขียน คิดเลขได้
2. การศึกษาเพื่อให้บริการข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชนให้สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องติดตามไปสอนทุกขณะ
3. การศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเพิ่มพูนทักษะ การประกอบอาชีพ

ตลอดระยะเวลา 1 ทศวรรษที่ผ่านมา กรมการศึกษานอกโรงเรียนสามารถให้บริการทางการศึกษานอกโรงเรียนแก่ประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เฉลี่ยปีละกว่า 10 ล้านคน ซึ่งยังคงเป็นเพียงหนึ่งในสี่ของจำนวนประชากรที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ทั้งนี้เพราะขีดจำกัดในด้านบุคลากรและงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากรัฐ ดังนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียน จึงมีนโยบายเร่งระดมสรรพกำลังและประสานงานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อจัดการศึกษานอกโรงเรียนระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนอย่างกว้างขวางและทั่วถึง

ชมรมแขวงเมืองวิเศษชัยชาญ จึงเป็นองค์กรภาคเอกชนองค์กรหนึ่งที่ได้สนองนโยบายดังกล่าวข้างต้น ถึงแม้ชมรมแขวงเมืองวิเศษชัยชาญ จะได้เริ่มก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2522 ก็ตาม แต่ถ้าดูจากวัตถุประสงค์ของชมรม "เพื่อส่งเสริมให้การศึกษาแก่เยาวชนและการพัฒนาในถิ่นกำเนิด แขวงเมืองวิเศษชัยชาญ" แล้ว ประกอบกับผลงานที่ดำเนินการต่อเนื่องมา เช่น อบรมเยาวชนชั้นระดับประถม มัธยมต้น และมัธยมปลาย รวม 9 รุ่น ส่งผู้แทนไปดูงานต่างประเทศ 3 คน ให้ทุนการศึกษาแก่เยาวชนในทุกระดับ ให้ความร่วมมือกับผู้บริหารในการพาไปทัศนศึกษาภาคต่าง ๆ ภายในประเทศ มอบเงินกองทุนกรรมการฝึกหัดครู และกิจกรรมสุดท้ายที่กำลังดำเนินคือ ให้การสนับสนุนการจัดสร้างห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอวิเศษชัยชาญ เป็นจำนวนเงิน 3.3 ล้านบาท โดยไม่รบกวนงบประมาณของทางราชการ ทั้งนี้เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสเจริญพระชนมายุ 36 พรรษา ในปีพุทธศักราช 2534 และห้องสมุดดังกล่าวนี้ กระทำพิธีเปิดให้บริการแก่ประชาชนตั้งแต่วันที่ 25 มีนาคม 2536 เป็นต้นมา

จึงนับได้ว่าเป็นนิมิตหมายและเป็นตัวอย่างที่ดีที่ชมรมแขวงเมืองวิเศษชัยชาญ ซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชน องค์กรหนึ่งในหลาย ๆ องค์กรที่เห็นความสำคัญของงานการศึกษาออกโรงเรียน โดยให้การสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าวและมีโครงการจะให้การสนับสนุนกิจกรรมอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

นายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ ประธานกรรมการบริษัท อุตสาหกรรมท่อน้ำไทย จำกัด รับพระราชทานของที่ระลึก ณ ศาลาดุสิดาลัย ตำหนักจิตรลดารโหฐาน ในวันที่ 10 เมษายน 2534 และบริจาคเงินสร้างห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอวิเศษชัยชาญ 2.5 ล้านบาท

ดร. เฉลิมชัย วสินนท์ บริจาคเงิน 100,000 บาท และเข้ารับพระราชทานของที่ระลึก ณ ศาลาดุสิดาลัย ตำหนักจิตรลดารโหฐาน ในวันที่ 10 เมษายน 2534

นายกมล เสมอเหมือน บริจาคเงิน 100,000 บาท และเข้ารับพระราชทานของที่ระลึก ณ ศาลาดุสิดาลัย ตำหนักจิตรลดารโหฐาน ในวันที่ 10 เมษายน 2534

กว่าจะถึงวันนี้

อธิบดี กรมการศึกษานอกโรงเรียน ชมสถานที่ก่อสร้าง

รองอธิบดี ดร. กษมา วรารณ ณ อยุธยา หรือผู้ว่าราชการจังหวัด
อ่างทอง ในการจัดสร้างห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอ
วิเศษชัยชาญ

13 เมษายน 2534

ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี นายมีชัย ฤชุพันธุ์ วางศิลาฤกษ์
อาคารห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอวิเศษชัยชาญ

ผลการก่อสร้างอาคารห้องสมุดเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2534

ภาพอาคารเมื่อก่อสร้างเสร็จสมบูรณ์เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2535
เริ่มปรับพื้นที่รอบห้องสมุดเพื่อจัดสวนหย่อม

มาร่วมกันทำให้สำเร็จ
Let's join in making

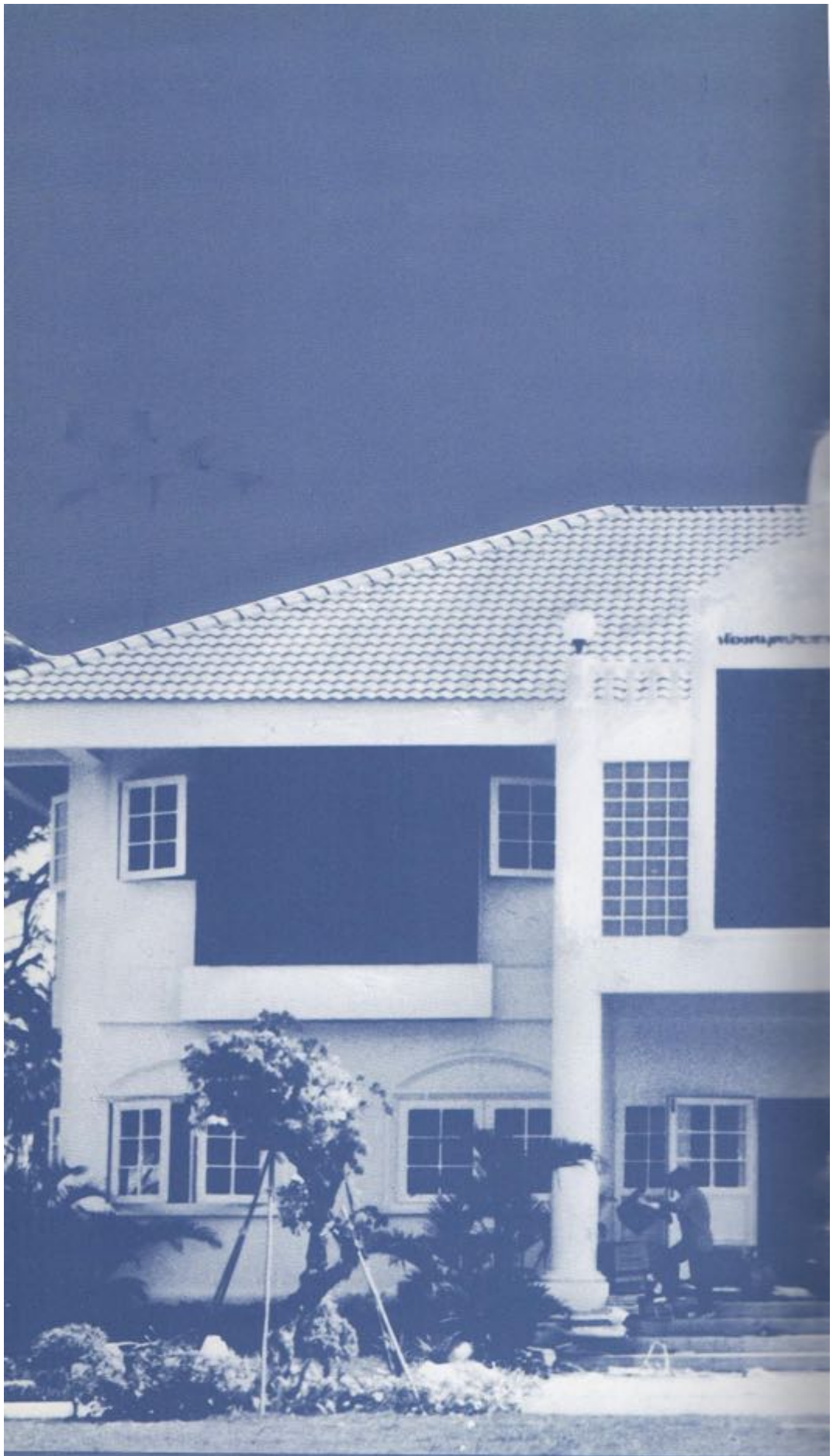
ห้องเฉลิมพระเกียรติ

ห้องเอนกประสงค์

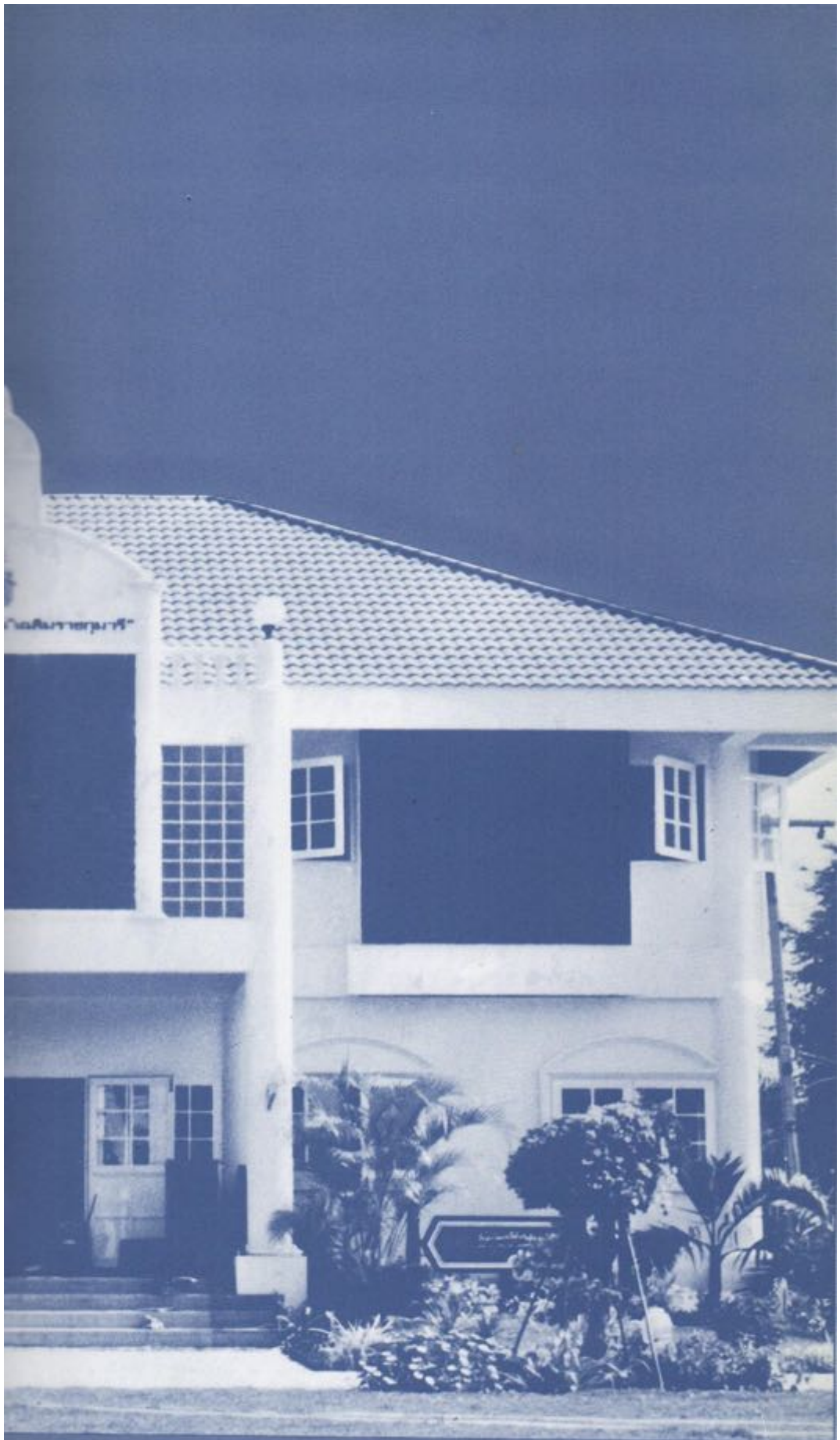

ห้องโสตทัศนศึกษา

ห้องสมุดประชาชน 'เฉลิมราชกุมารี'

อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

มุมหนังสือทั่วไป

มุมเด็กและครอบครัว

พื้นที่รอบห้องสมุด

โลกอ่านออกเสียงได้
a literate world

วิบูลย์

เดินตามรอยเท้าพ่อ

บทพระราชนิพนธ์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ฉันเดินตามรอยเท้าอันรวดเร็วของพ่อโดยไม่หยุด
ผ่านเข้าไปในป่าใหญ่ นากลับ ทึบ
แผ่ไปโดยไม่มีที่สิ้นสุด มืดและกว้าง
มีต้นไม้ใหญ่ ๆ เหมือนหอคอยที่เข้มแข็ง
พ่อจ๋า... หิวจะตายอยู่แล้วและเหนื่อยด้วย
ลูขิจ๊ะ... เลือดไหลออกมาจากเท้าทั้งสอง
ที่บาดเจ็บของลูก ลูกกลัวงู เสือ และหมาป่า
พ่อจ๋า... จะถึงจุดหมายปลายทางไหม?
ลูกเอ๋ย... ในโลกนี้ไม่มีที่ไหนดอกที่มีความรื่นรมย์
และความสบายสำหรับเจ้า ทางของเราไปได้ไปด้วย
ดอกไม้ที่สวยงาม จงไปเถิด แม้ว่ามันจะเป็นสิ่งที่
บีบคั้นหัวใจเจ้า พ่อเห็นแล้วว่า หนามตำ
เนื้ออ่อนอ่อนของเจ้า เลือดของเจ้า
เปรียบดั่งทับทิมบนใบหญ้าใกล้น้ำ
น้ำตาของเจ้าที่ไหลต้องพุ่มไม้สีเขียว
เปรียบดั่งเพชรบนมรกตที่แสดงความงามเต็มที
เพื่อมนุษยชาติ จงอย่าละความกล้า
เมื่อเผชิญกับความทุกข์ให้อึดทนและสุขุม
และจงมีความทุกข์ที่ได้ยึดอุดมการณ์ที่มีค่า
ไปเถิด... ถ้าเจ้าต้องการเดินตามรอยเท้าพ่อ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สยามบรมราชกุมารี

พระราชประวัติ

ขณะทรงพระเยาว์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้ามหาดจักษีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี องค์ขัตติยกุมารีแห่งบรมราชจักรีวงศ์ มีพระนามเดิมว่า สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนราชสุดา กิติวัฒนาดุลย์โสภาคย์ เป็นราชธิดาพระองค์ที่สอง ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สยามมินทรราชวรางกูรและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ประสูติเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2498 ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต โดยศาสตราจารย์ นายแพทย์ หม่อมหลวง เกษตร สนิทวงศ์ เป็นผู้ถวายการประสูติ ทรงมีพระนามที่บรรดาศักดิ์ราชการบริหารเรียกกันทั่วไปว่า "ทูลกระหม่อมน้อย"

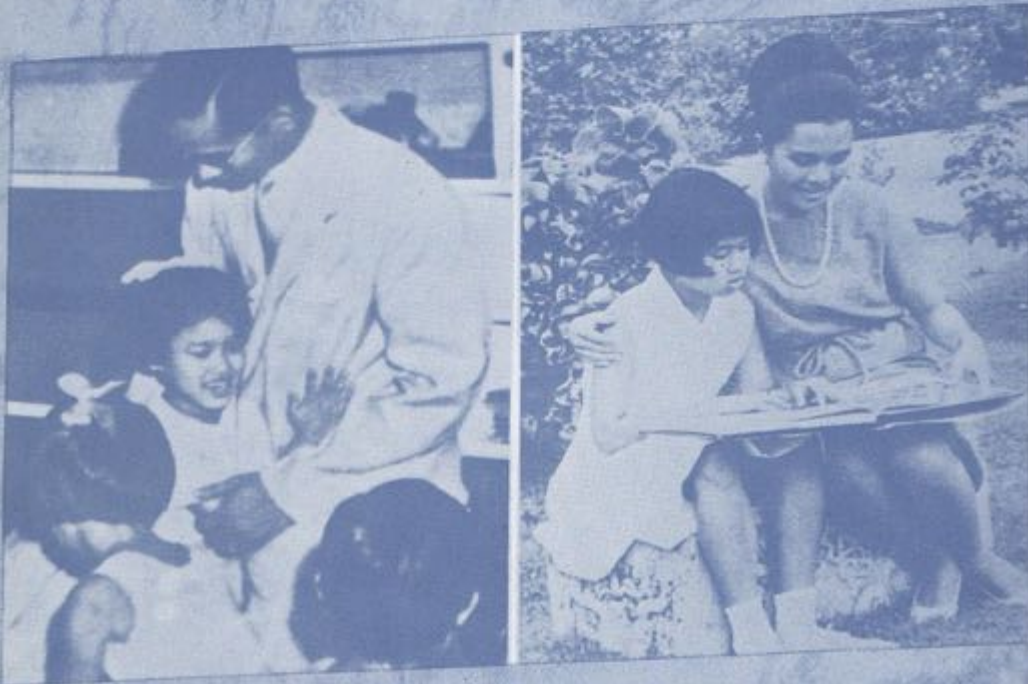

บทละครศึกษา

ทรงเริ่มการศึกษาระดับอนุบาล ที่โรงเรียนจิตรลดา ในบริเวณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้สร้างขึ้น เพื่อเป็นสถานศึกษาอบรมของพระราชโอรสและ พระราชธิดา จนสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยนับแต่ครั้งทรง พระเยาว์พระองค์ทรงมีพระปรีชาสามารถในวิชาการหลายแขนง ไม่ว่าจะเป็น เรื่องของการศึกษาเล่าเรียนที่ทรงทำคะแนนได้ดีแทบทุกวิชา โดยเฉพาะ ภาษาไทย ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังมีพระปรีชาสามารถทาง ด้านร้อยแก้ว กาพย์ ฉันท์ โคลง กลอน เป็นอย่างยิ่ง ทรงเริ่มบทพระนิพนธ์ ต่าง ๆ ได้ตั้งแต่เมื่อครั้งพระชนมายุเพียง 12 พรรษา ซึ่งบทพระนิพนธ์ เหล่านี้ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือหลายเล่ม เช่น เรื่อง "อยุธยา" "เจ้าครอกวัดโพธิ์" "ศาสนาเกิดขึ้นได้อย่างไร" "พุทธศาสนาสุภาษิตคำโคลง" "กษัตริยานุสรณ์" เป็นต้น

ครั้นสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว พระองค์ทรงสอบ เข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้วยพระสติปัญญาอันเฉลียวฉลาด ผนวกกับทรงมีพระวิริยะอุตสาหะในการ

ศึกษา ทรงอาศัยเวลาว่างหลังจากทรงปฏิบัติภารกิจประจำวันเสร็จสิ้นแล้ว ยังทรงปลีกเวลาให้กับการเรียนอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้พระองค์ทรงสอบไล่ได้เป็นที่หนึ่งของคณะอักษรศาสตร์ทุกปีการศึกษา และทรงเข้ารับพระราชทานปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2520 พร้อมกันนี้ยังทรงได้รับพระราชทานรางวัลเหรียญทองเรียนดี ในฐานะที่ทรงสอบได้ทีหนึ่งมาทุกปีอีกด้วย

หลังจากทรงได้รับพระราชทานปริญญาบัตรอักษรศาสตร์บัณฑิตแล้ว ได้ทรงสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโททั้งที่ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร พร้อมกันทั้งสองมหาวิทยาลัย โดยที่คณะอักษรศาสตร์ ทรงเลือกศึกษาวิชาบาลีและสันสกฤต ส่วนที่คณะโบราณคดี ทรงเลือกศึกษาวิชาจารึกภาษาตะวันออก ซึ่งนับเป็นเรื่องที่ยากยิ่งสำหรับสามัญชน แต่พระองค์ก็ได้ทรงย่อท้อแต่อย่างใด ทรงตั้งใจศึกษาพากเพียรอย่างจริงจัง พร้อมทั้งทรงปฏิบัติภารกิจในการตามเสด็จพระบรมชนกนาถ และพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินออก

เยี่ยมเยียนพสกนิกรอยู่มิได้ขาด ทำให้พระองค์ทรงมีพระภารกิจมากเกินกว่าจะ
ทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทพร้อมกันทั้งสองมหาวิทยาลัย ดังนั้น ใน
วันที่ 11 ตุลาคม 2522 พระองค์เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ศิลป-
ศาสตรมหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศิลปากร ก่อนต่อจากนั้นทรงชะมึกเขม้น
ศึกษาในคณะอักษรศาสตร์ จนสำเร็จ ได้รับพระราชทานปริญญาบัตร
อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สมดังที่ตั้งพระทัยไว้ หากแต่พระองค์มิได้ทรงหยุด
การใฝ่หาวิชาความรู้แต่เพียงเท่านั้น ทรงเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก
สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ต่อไปอีก

จากพระปรีชาสามารถ และพระจริยวัตรอันงดงาม ที่พระองค์ได้ทรง
ปฏิบัติด้วยดีตลอดมา ทั้งในระหว่างที่ทรงศึกษาและทรงสำเร็จการศึกษานี้เอง
จึงทรงได้รับการสถาปนาพระอิสริยยศ และพระอิสริยยศักดิ์ ตามโบราณราช-
ประเพณีขึ้นเป็น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร
รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวโรกาสวันเฉลิม-
พระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2520

เสด็จฯ เปิดห้องสมุดประชาชน 'เฉลิมราชกุมารี' อำเภอโพธิ์ทอง

8 มิถุนายน 2535

เสด็จพระราชดำเนินเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"

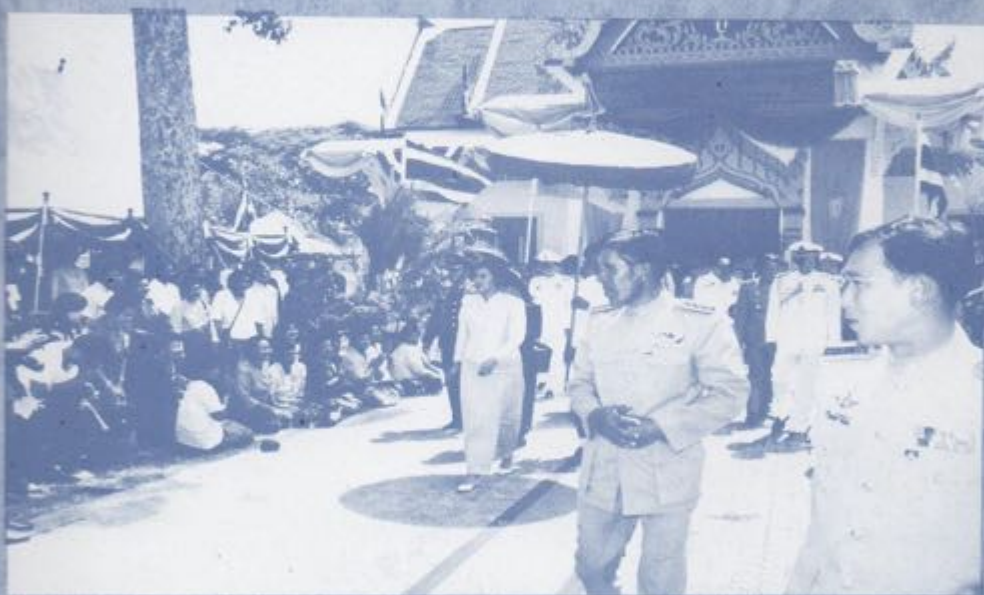

ทอดพระเนตรนิทรรศการภายในห้องเฉลิมพระเกียรติ

ทอดพระเนตรมมเด็กและครอบครัว

เสด็จพระราชดำเนินกลับ

ณ วันพฤหัสบดีที่ 25 มีนาคม 2536

ห้องเฉลิมพระเกียรติ

ห้องเฉลิมพระเกียรติ

เป็นห้องที่รวบรวมและนำเสนอเกี่ยวกับพระราชประวัติ, พระราชกรณียกิจ และพระราชนิพนธ์ ในสมเด็จพระเทพฯ

ในส่วนพระราชกรณียกิจ ได้นำเสนอพระราชกรณียกิจที่เกี่ยวข้องกับชาวอำเภอวิเศษชัยชาญและชาวจังหวัดอ่างทอง ตลอดจนพระราชกรณียกิจในห้องที่ต่าง ๆ อันแสดงถึงเจตนารมณ์ที่จะ "เดินตามรอยเท้าพ่อ"

ห้องเอนกประสงค์

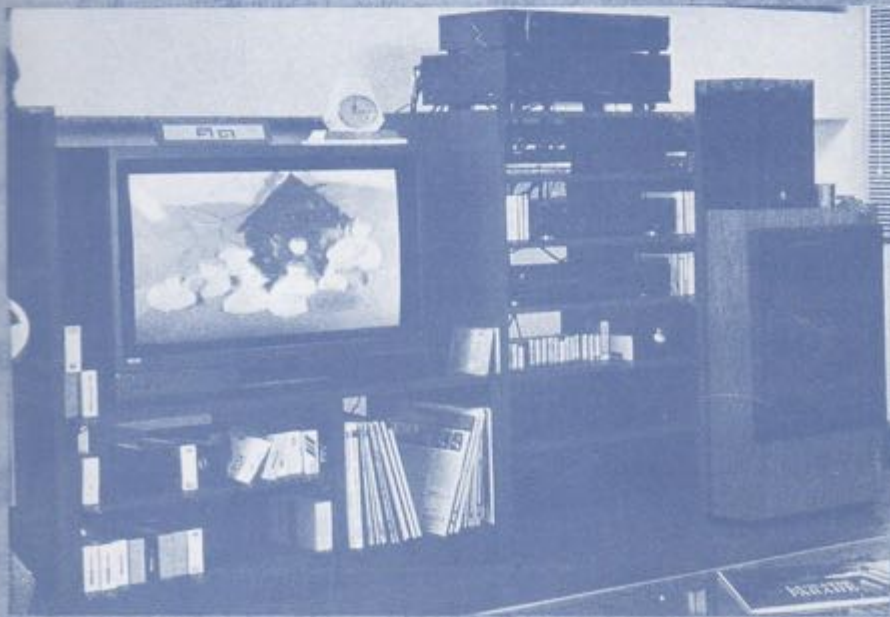

ห้องเอนกประสงค์

เป็นห้องที่รวบรวมเรื่องราวต่างๆ ของท้องที่แขวงเมืองวิเศษชัยชาญ ในอดีตจวบจนปัจจุบัน ตลอดจน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี, อาชีพท้องถิ่น ฯลฯ อันเป็นความภาคภูมิใจของชาววิเศษชัยชาญและชาวอ่างทองโดย นำเสนอในรูปแบบของการจัดนิทรรศการ

ห้องโสตทัศนศึกษา

ห้องโสตทัศนศึกษา

เป็นห้องที่รวบรวมวัสดุ - อุปกรณ์ - สื่อประกอบการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าไปใช้บริการ เช่น โทร, วิดีโอ, สไลด์, เทปบันทึกเสียง เป็นต้น

มุมหนังสือทั่วไป

มุมหนังสือทั่วไป

ให้บริการหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ที่จะให้ทั้งความรู้ด้านการประกอบอาชีพ, ประกอบการศึกษา และให้ความบันเทิง แก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป โดยห้องสมุดแห่งนี้ได้นำเครื่องคอมพิวเตอร์ มาช่วยในการค้นหา ให้บริการ ซึ่งจะทำให้ระบบการบริการสะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้น

มุมเด็กและครอบครัว

มุมเด็กและครอบครัว

เป็นมุมที่รวบรวมหนังสือ เกมส์ อุปกรณ์ เครื่องเล่นต่าง ๆ สำหรับเด็ก ได้เข้าไปใช้บริการซึ่งจะเป็นการพัฒนาด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กให้มีพัฒนาการยิ่งขึ้น

พื้นที่รอบห้องสมุด

พื้นที่รอบห้องสมุด

ได้จัดตกแต่งสวนหย่อมรอบห้องสมุดประกอบด้วยจุดสำคัญ ๆ คือ จุดพันธุ์ไม้ในวรรณคดี, จุดนั่งอ่านหนังสือภายนอกห้องสมุด ในรูปของ ศาลาทหเหลี่ยม - เรืออ่านหนังสือ, จุดพักผ่อนหย่อนใจ ทั่วไป ฯลฯ เหล่านี้ รวมเรียกว่า "อุทยานการศึกษา" อันเป็นการใช้พื้นที่รอบห้องสมุด ให้เกิด ประโยชน์แก่ประชาชน อย่างเต็มที่

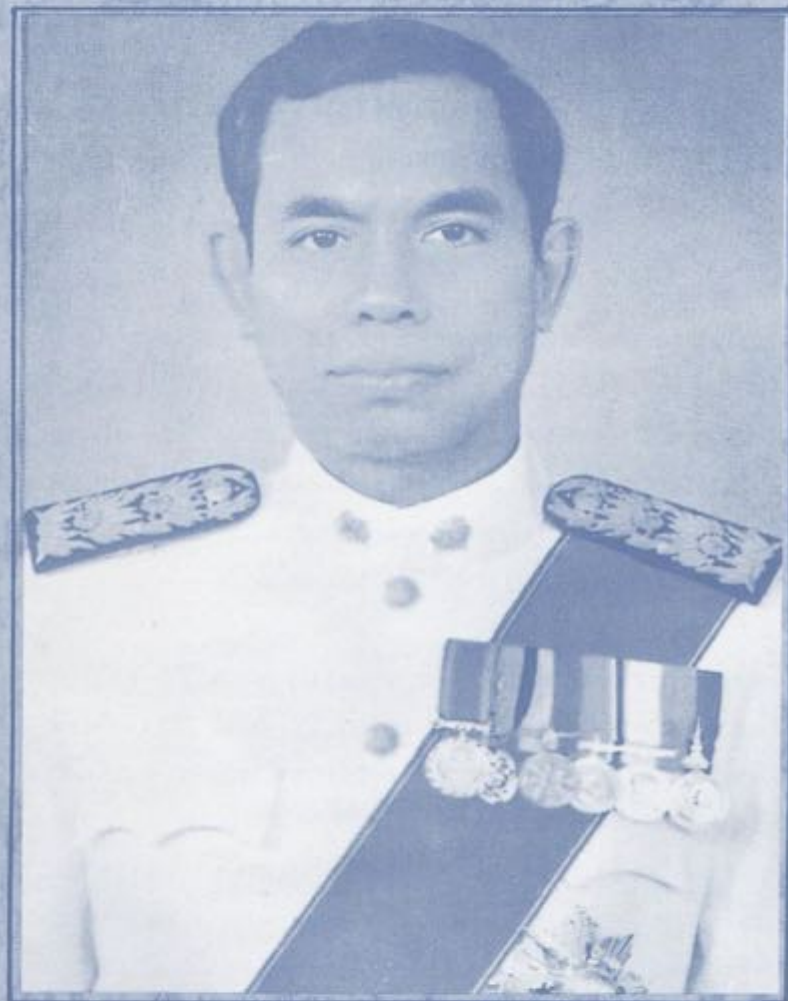

ข้อคิดเห็น

เนื่องในโอกาสเปิดห้องสมุดประชาชน

"เฉลิมราชกุมารี"

อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

นายสัมพันธ์ ทองสมัคร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อคิดเห็น

นายสัมพันธ์ ทองสมัคร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
ต่อโครงการห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"
อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
วันพฤหัสบดีที่ 25 มีนาคม 2536

โครงการห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" เป็นห้องสมุดประชาชนประจำอำเภอ ที่กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานเอกชนได้ร่วมกันจัดสร้างขึ้นเนื่องในวโรกาสเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุครบ 36 พรรษา ในปีพุทธศักราช 2534

ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบในชนบท เป็นแหล่งความรู้ประจำอำเภอและหมู่บ้าน ตามแนวความคิดของการศึกษาตลอดชีวิต และการศึกษาเพื่อปวงชน ที่มุ่งหวังจะให้ทุกคนได้ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งนี้ เพื่อให้การศึกษามีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์แบบต่อไปในอนาคต

ในนามของกระทรวงศึกษาธิการ รู้สึกยินดีและภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดสร้างห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" ในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้ร่วมกันจัดตั้งได้ครบตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

(นายสัมพันธ์ ทองสมัคร)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นายโกวิท วรพิพัฒน์
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อคิดเห็น

นายโกวิท วรพิพัฒน์
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เนื่องในโอกาสเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"

อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

วันพฤหัสบดีที่ 25 มีนาคม 2536

ในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" ในวันนี้กระทรวงศึกษาธิการมีความปิติยินดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นหาที่สุดมิได้

โครงการห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" จัดตั้งขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุครบ 36 พรรษา เป็นการสนองพระราชปณิธานที่ทรงต้องการให้มี "ห้องสมุดที่ดี มีหนังสือครบทุกประเภทสำหรับประชาชน"

นอกจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะทรงพระเมตตาพระราชทานพระราชานุญาตให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชนดังกล่าวแล้ว พระองค์ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนาม "เฉลิมราชกุมารี" อีกด้วย นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าฯ แก่กระทรวงศึกษาธิการและแก่พสกนิกรชาวไทยทั่วทุกถิ่น

ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" เป็นห้องสมุดที่มีบริการครบถ้วนสมบูรณ์เป็นระบบพร้อมด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อนิทรรศการ และห้องปฏิบัติการทางภาษาและสไลด์ทัศนศึกษา ประชาชนสามารถใช้เพื่อศึกษาหาความรู้ได้อย่างกว้างขวาง นับเป็นแหล่งที่จะส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของประชากรได้อย่างแท้จริง

ในนามกระทรวงศึกษาธิการ ผมขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" ทั้งท่านผู้บริหารท้องถิ่น ทูนทรัพย์ วิสตุลธภัณฑ์ หนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนท่านผู้เสียสละเวลา กำลังแรง กำลังสติปัญญา เป็นผลให้โครงการนี้ดำเนินได้ ด้วยดีตามเป้าหมาย และจะเป็นแบบอย่างของการพัฒนาห้องสมุดต่อไป

วาระนี้ ขอพวกเราทั้งหลายจงตั้งจิตอธิษฐานถวายพระพรชัยมงคล ขอให้ห้องสมุดสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้ทรงเป็นที่รักที่เทิดทูนของพสกนิกรชาวไทยทุกคนจงทรงพระเกษมสำราญและทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

(นายโกวิท วรพิพัฒน์)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

นายวิฑูรย์ กัทรเลาหะ
สมาชิกวุฒิสภา
ประธานกรรมการผู้จัดการ
บริษัท อุตสาหกรรมท่อน้ำไทย จำกัด

ข้อคิดเห็น

นายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ
สมาชิกวุฒิสภา
ประธานกรรมการผู้จัดการ
บริษัท อุตสาหกรรมท่อน้ำไทย จำกัด
เนื่องในโอกาสเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"
อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
วันพฤหัสบดีที่ 25 มีนาคม 2536

ห้องสมุดเป็นแหล่งบริการข้อมูลและข่าวสารที่ช่วยส่งเสริมการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษาที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง ชาวอำเภอ วิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง และกรรมการศึกษานอกโรงเรียนร่วมกันสร้าง ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" เพื่อเป็นการน้อมเกล้าน้อมกระหม่อม ถวาย แต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในมงคลวโรกาส ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเจริญพระชนมายุ 36 พรรษา และ พิธีสนองพระราชประสงค์ที่พระราชทานลายพระหัตถ์ให้องค์การ ยูเนสโก ว่า "ร่วมกันทำให้ชาวโลกอ่านออกเขียนได้" ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ที่ทรงมีต่อการศึกษาแห่งชาติ ชาวอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง จึงได้ร่วมกันบริจาคเงินจัดสร้างห้องสมุดประชาชนเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในจังหวัดอ่างทอง

ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อันเป็นแหล่งให้ ความรู้ สติ ปัญญา แก่ประชาชน จะคงอยู่คู่แผ่นดิน และเป็นมรดกสำหรับลูกหลาน ชาววันจันทร์

(นายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ)
สมาชิกวุฒิสภา
ประธานกรรมการผู้จัดการ

นายนิธิศักดิ์ ราชพิตร
ผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง

ข้อคิดเห็น

นายนิธิศักดิ์ ราชพิตร

ผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง

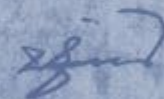
เนื่องในโอกาสเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"

อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

วันพฤหัสบดีที่ 25 มีนาคม 2536

ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" แห่งนี้ จะเป็นศูนย์กลางแห่งความรู้และวิชาการสมัยใหม่มากมาย ประชาชนโดยทั่วไปสามารถใช้บริการเกี่ยวกับการศึกษา เช่น ขวสารวิชาการทุกประเภท ความรู้ทางวิชาชีพในท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น ห้องสมุดจะเป็นทั้งสโมสรและเป็นสถานที่ที่จุดประกายไฟทางปัญญาให้สว่างไสวขึ้น และขยายวงกว้างออกไปอย่างทั่วถึง เมื่อประชาชนมีความรู้ดีขึ้นก็จะสามารถพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้เจริญก้าวหน้ารวดเร็วยิ่งขึ้น ความเจริญที่เกิดขึ้นจากประชาชนเองเช่นนี้จะเป็นความเจริญที่ถาวรและต่อเนื่อง ไม่ว่าใครจะมาเป็นผู้บริหารก็ตาม ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการสร้างห้องสมุดประชาชนเป็นการจุดประกายไฟของความเจริญในท้องถิ่นอย่างแท้จริง สิ่งสำคัญประการหนึ่งก็คือประชาชนในท้องถิ่นเองจะต้องช่วยกันพัฒนาและบำรุง รักษา ห้องสมุดแห่งนี้ให้มีหนังสือหรือเอกสารให้มากขึ้น ให้สามารถใช้ประโยชน์ในฐานะเป็นแหล่งสรรพวิทยาการตลอดไปชั่วกาลนาน

จังหวัดขอขอบคุณคุณวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ และผู้บริจาคเงินสร้างห้องสมุด "เฉลิมราชกุมารี" แห่งนี้ ขอให้ทุกศุภผลบุญในครั้งนี้จงดลบันดาลให้คุณวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ และผู้สนับสนุนทุกท่านจงประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง คิดปรารถนาสิ่งใด ขอจงสำเร็จทุกประการ

(นายนิธิศักดิ์ ราชพิตร)

ผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง

นายสุรัฐ ศิลปอนันต์
อธิบดีกรมการศึกษาออกโรงเรียน

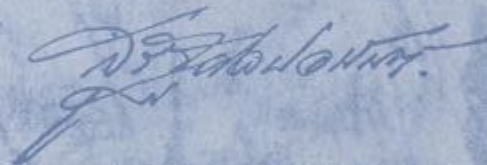

ข้อคิดเห็น

ดร.สุรวิฐ ศิลปอนันต์
อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน
เนื่องในโอกาสเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"
อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
วันพฤหัสบดีที่ 25 มีนาคม 2536

สิ่งที่วิเศษที่สุดที่มนุษย์พึงให้กันได้คือ "โอกาส" การที่ชาวอ่างทอง และรัฐบาลร่วมกันสร้างห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" นอกจากเป็นการ "น้อมเกล้าถวายหัวใจ" แต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แล้ว ยังเป็นการหยิบยื่นโอกาสให้แก่เพื่อนมนุษย์หลากหลาย ซึ่งมีอาจประมาณจำนวนไม่ได้ ถือเป็นคุณค่าที่วิเศษสุด

สิ่งวิเศษนี้จะคงอยู่คู่แผ่นดินและเป็นมรดกอันวิเศษสำหรับลูกหลานไทย อย่างไม่เสื่อมคลายชั่วนิรันดร์

(นายสุรวิฐ ศิลปอนันต์)
อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

นางกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา
รองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน
ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน
"เฉลิมราชกุมารี"

ข้อคิดเห็น

ดร.กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา
เนื่องในโอกาสปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"
อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
วันพฤหัสบดีที่ 25 มีนาคม 2536

ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" ที่อำเภอวิเศษชัยชาญแห่งนี้
สำเร็จได้ด้วยความสำเร็จรักภักดีของประชาชนในจังหวัดอ่างทอง โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง คุณเว็ชชีย์ ภัทรเลาหะ และผู้มีจิตกุศลในชมรมแขวงเมืองวิเศษชัยชาญ
ที่มีความมุ่งมั่นศรัทธาร่วมกันที่จะสนองพระราโชบาย และสนองพระคุณ
แผ่นดินถิ่นกำเนิดด้วยการสร้างแหล่งศึกษาหาความรู้สำหรับเด็ก เยาวชน
และประชาชนทั่วไป

ในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ เสด็จพระราชดำเนินมาเป็นองค์ประธานในพิธีเปิด
ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอวิเศษชัยชาญในวันนี้ จึงนับเป็น
โอกาสที่น่าความป็นศิริมงคลสูงสุดมาสู่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ดิฉันจึงขอ
แสดงความชื่นชมยินดี และขอตั้งความหวังร่วมกับชาวอำเภอวิเศษชัยชาญที่จะ
ได้เห็นสถานที่แห่งนี้ได้รับการพัฒนาจนเป็นศูนย์กลางการศึกษา ประวัติ-
ศาสตร์ และวัฒนธรรมที่สมบูรณ์แบบต่อไป

กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา

(นางกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

รองอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน
ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"

นายธีรเทพ ทองสภิตย์
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน
จังหวัดอ่างทอง

ข้อคิดเห็น

นายธีรเทพ ทองสถิตย์

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอ่างทอง

เนื่องในโอกาสเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"

อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

วันที่ 25 มีนาคม 2536

ห้องสมุดเป็นแหล่งรวมความรู้นานาชาติ เป็นที่สถิตย์ของครู อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทุกสาขาทั้งอดีตที่ผ่านมาและปัจจุบัน ซึ่งผู้รู้หลายท่านได้ มารอคอยรับใช้ให้บริการคอยพบผู้อ่านอยู่ตลอดเวลาเพื่อหวังพัฒนาคุณภาพ ชีวิตที่ดีให้มีต่อผู้อ่าน ตามกาลและโอกาสอันสมควร

เป็นเรื่องจริง ๆ ถ้าใครทิ้งใครห่างห้องสมุดท่านว่าคนคนนั้นเริ่มจะ ล้าหลังไม่ทันสมัยและจะกลายเป็นคนโบราณ อย่างน่าสงสารจริง ๆ

ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี พระนามนี้เป็นมงคลล้ำเกล้าฯ อย่างที่สุดเป็นห้องสมุดแบบใหม่ ทันสมัยมีความพร้อมอย่างยิ่งนับเป็น "ห้องสมุดที่ดีมีหนังสือครบทุกประเภทสำหรับประชาชน" สนองตามพระราช ปณิธานขององค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรง ปราบปรามและต้องการ

นับเป็นบุญวาสนา ของพวกเราชาวประชาเหล่าพสกนิกรทั้งหลาย ที่มีโอกาสได้ใช้บริการห้องสมุดอย่างนี้ แต่ยังมีคนที่น่าสงสารอีกมากมายที่มีได้ ใช้บริการกับเขาเลยและก็น่าเสียใจอย่างไม่น่าจะเอ่ยถึงก็คือ "ถ้ามีคนอื่นไม่เห็น ความสำคัญ ไม่เห็นค่าของเพชรเม็ดห้องสมุดฯ เฉลิมราชกุมารีด้วยความไม่ ใยดีไม่สนใจที่จะใช้บริการหรือรักษาดูแลให้มันคงต่อไป ก็น่าเสียใจเหลือเกิน" ขอเราท่านทั้งหลายจงช่วยบุคคลเหล่านี้ด้วยเถิด

สุดท้าย ขอความภาคภูมิใจ ความตั้งใจดี จงบังเกิดมีเป็นความสุข เป็นบุญกุศลต่อทุก ๆ คน ตลอดกาล

(นายธีรเทพ ทองสถิตย์)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอ่างทอง

รายนามผู้สนับสนุนห้องสมุดประชาชน
"เฉลิมราชกุมารี"
อำเภอวิเศษชัยชาญ
จังหวัดอ่างทอง

คุณวิฑูรย์ ภัทราเลาหะ	2,500,000	บาท
คุณกมล เสมอเหมือน	106,000	บาท
คุณวีรพันธ์ อรุณวัฒน์โชติ	100,000	บาท
คุณสมพร สหวัฒน์	100,000	บาท
ดร.เฉลิมชัย วสินนท์	100,000	บาท
ดร.ทรงศักดิ์ เออาหา	100,000	บาท
ดร.ปัญญา โชติเทวัญ	100,000	บาท
ดร.สุขุม อาจรักษา	100,000	บาท
แม่ชิลละเมียด พรหมทอง	100,000	บาท
คุณจิระพงศ์ คุณวีระกุล	30,000	บาท
คุณสมสุข ดิยานนท์	21,300	บาท
พลเอกเมธี-คุณเทพววรรณ สมุทรักษ์	21,000	บาท
ดร.ชัย สุวพันธ์	20,000	บาท
คุณบุญเลิศ แจ่มฟ้า	20,000	บาท
คุณสิงห์โต แก้วศิริ	10,500	บาท
คุณจรรยา ธาราพร	10,000	บาท
คุณจรรยา พึ่งทรัพย์	10,000	บาท
คุณบุญลือ ฉั่วกุล	10,000	บาท
พ.อ.หญิงบุญส่ง ขลังธรรมนิยม	10,000	บาท
คุณประพันธ์ โกเมศมาลัย	10,000	บาท
คุณประเสริฐ ปทุมานนท์	10,000	บาท
คุณพานิช มงคล	10,000	บาท
คุณพวง ทรงชาติ	10,000	บาท
คุณสมคิด สังข์ทอง	10,000	บาท
คุณเสมอใจ จำปาเงิน	10,000	บาท
คุณสมศรี เลืองลือ	10,000	บาท
คุณเสกกิจ กาญจนพงษ์	10,000	บาท
คุณเอเนก ปกป้อง	10,000	บาท

คุณกุหลาบ จันทรีไทย	10,000	บาท
คุณบุญชูร พฤกษ์ธาตาศัย	10,000	บาท
คุณเคม คมอนันต์	10,000	บาท
คุณคิม คงฉวี	10,000	บาท
คุณเชี่ยมไน้ แซ่ตั้ง	10,000	บาท
คุณถนอม ทองกัญชร	10,000	บาท
สจ. นฤมิตร สังข์วิเศษ	10,000	บาท
คุณนุชจรี วิไลเนตร	10,000	บาท
คุณประดับ สุวรรณรูป	10,000	บาท
คุณประทุม ทองกัญชร	10,000	บาท
คุณเพ็ชย์ สายทัศน์	10,000	บาท
คุณวัฒนา ฤกษ์วราลักษณ์	10,000	บาท
พลตรีวิจิตร จุณณภาค	10,000	บาท
คุณสมชาย นิมมานพัชรินทร์	10,000	บาท
ก้านนสมศักดิ์ บำเทิง	10,000	บาท
คุณสวัสดิ์ เลิศเจริญศิลป์	10,000	บาท
คุณสำรวบ หิรัญสุข	10,000	บาท
คุณสิงห์โต อินทรประสงค์	10,000	บาท
คุณโสภณ วิชชุเกรียงไกร	10,000	บาท
คุณอมรรัตน์ จันทรีไทย	10,000	บาท
คุณประสาธ จันทรีไทย	9,210	บาท
คุณศุภศักดิ์ อจลวัฒน์	8,250	บาท
คุณทวี แผ่นทอง และตระกูลคำชำนาญ	5,800	บาท
คุณกลิ่น คำชำนาญ	5,000	บาท
ทจก. กือหลี อำเภอโพธิ์ทอง	5,000	บาท
คุณแกยूर ลิมทอง	5,000	บาท
พลตรีเข้ม-คุณองุ่น จันทรีศรี	5,000	บาท
คุณประมุข-คุณแขวง อินทรประสงค์	5,000	บาท
พ.อ. พันศักดิ์ อนันต์	5,000	บาท
รพณฯ รองนายกรัชมندی นายมีชัย ฤชุพันธ์	5,000	บาท

คุณเลื่อน กฤษณกร	5,000	บาท
คุณวิชัย ลีมปวิวัฒน์ชัย	5,000	บาท
พ.ต.อ. วินัย เป่าอินทร์	5,000	บาท
คุณสุนทร-คุณบุญสม มาลีแก้ว	5,000	บาท
คุณชัยฤทธิ์ ชโลธร	1,000	บาท
คุณชัยมจู บินทอง	1,000	บาท
คุณทองคำ ชโลธร	1,000	บาท
คุณทวีเฮง-คุณเอียง แซ่ตั้ง	1,000	บาท
คุณเทียม เป่าอินทร์	1,000	บาท
คุณเอื้อง ฤทธิ์ชัยภูมิ	1,000	บาท
คุณสะอาด วสินนท์	1,000	บาท
คุณสิงห์โต อินทรประสงค์	1,000	บาท
คุณเอวไร-คุณอำนาจ กุญชร	1,000	บาท
เจ้าอาวาสวัดวันอุทิศ	1,000	บาท
ประธานสมาคมมูลนิธิบริการกุศล อำเภอวิเศษชัยชาญ	1,000	บาท

ทั้งนี้ ถึงวันที่ 1 มีนาคม 2536

เอกสารอ้างอิง

- เมืองอ่างทอง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประกายพรึก, 2534.
ศึกษาธิการ, กระทรวง. 98 ปีกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภา, 2533.
ทวน พิณพันธ์. อ่างทองของเรา. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร : สำนักพิมพ์
ไอเดียนส์โตร, 2514.
คณิดา เลขะกุล. "อ่างทอง" อนุสาร อสท. ปีที่ 25 ฉบับที่ 11
(เดือนมิถุนายน 2528) หน้า 12-23.
วิลาส มณีวัต. "สองฝั่งแม่น้ำน้อย" อนุสาร อสท. ปีที่ 25 ฉบับที่ 11
(เดือนมิถุนายน 2528) หน้า 36-43

